

## OLESKELULUVATTOMIEN ULKOMAALAISTEN TILAPÄINEN MAJOITUS

Ohje koskee

- a) kolmannen maan kansalaisia, joilla ei ole pysyvää oleskelulupaa (P-tunnus) ja
- b) EU/ETA-kansalaisia, jotka ovat oleskelleet yhtäjaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta eikä heillä ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskelu-  
keuden rekisteröintitodistukseen.

STM:n Opas toimeentulotuen soveltajille (2013:4) linjaa, että edellä mainituille ryhmille myönnetään vain välttämätön toimeentulotuki, joka sisältää ruokarahan, välttämättömät lääkkeet ja matkakustannukset kotimaahan, ei asumiskustannuksia. Joissain tapauksissa on kuitenkin yksilöllisen harkinnan perusteella välttämättömä myöntää toimeentulotukea asumiseen tai järjestää tilapäinen majoitus muilla keinoin.

Tässä ohjeessa käytetään tilapäisestä majoittamisesta kahta termiä.

*Hätämajoituksella* tarkoitetaan tilapäistä asumista, joka kestää vain yön tai kaksi ja jonka kustannuksista ei tehdä toimeentulotukipäätöstä.

*Kriisimajoituksella* tarkoitetaan tilapäistä asumista, joka kestää pidempään kuin muutaman vuorokauden ja jonka kustannukset maksetaan pääasiassa toimeentulotuella.

### 1. Yksin elävien henkilöiden ja lapsettomien pariskuntien tilapäinen majoitus

Tilapäisen majoituksen tarve arvioidaan pääsääntöisesti sosiaalipäivystyksessä tai alueellisissa sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteissä. Ensimmäisessä henkilö ohjataan hakemaan apua oman maansa suurlähetystöstä. Päästäkseen suurlähetystöönsä varaton voi hakea toimeentulotukea matkakustannuksiin virka-aikana siltä sosiaalityön tai sosiaaliohjauksen palvelupisteeltä, jonne hän on hakeutunut, ja virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksestä. Mikäli suurlähetystö ei sijaitse Suomessa, voidaan matkakustannukset myöntää sosiaalitoimesta myös suoraan kotimaahan.

Mikäli katsotaan, että henkilö ei enää saman päivän aikana voi hakeutua suurlähetystöönsä, tarjotaan hänelle hätämajoituksena yöpyminen ja päiväkeskuspalvelut Hietaniemenkadun palvelukeskuksen asumispäivystyksessä yhdeksi yöksi (viikonloppuna viikonloppun yli). Asumispäivystyksessä yövytään 4 - 10 hengen yhteismajoitushuoneissa. Asumispäivystyksessä yöpyminen on asiakkaalle mak-

sutonta ja yöpyjille tehdään palvelukeskuksessa tekninen sijoituspäätös sosiaali-  
toimen asiakastietojärjestelmään.

Palvelukeskukseen ohjattavista uusista asiakkaista tulee soittaa etukäteen palvelukeskuksen henkilökunnalle. Ulkomaalaistaustaisten ei-helsingiläisten osalta asiakastietoihin tulisi myös kirjata suunnitelma, josta käy esille perustelut majoitustarpeelle. Palvelukeskuksessa ei selvitetä asiakkaiden oleskelulupa- tai rekisteröintiasioita, vaan luvat selvitetään alueellisissa sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen toimipisteissä. Mikäli henkilöllä ei ole sosiaalitoimen asiakkuutta, sosiaalityön tai -ohjauksen toimipiste määräytyy palvelukeskuksen vuoronumeroperiaatteen mukaisesti.

Hätämajoitusta myönnetään vain kerran. Mikäli henkilö ei suurlähetystöön ohjaamisesta tai matkakustannusten toimeentulotukena myöntämisestä huolimatta poistu Helsingistä, vaan tekee päätöksen jäädä, ei hän enää ole oikeutettu kunnan järjestämiin hätmajoituspalveluihin. Jos henkilö on kyvytön huolehtimaan itsestään esimerkiksi psyykkisen sairauden, päihdeongelman tai vamman vuoksi, henkilö ohjataan psykiatrian tai päihdehuollon hoidontarpeen arviointiin. Mikäli asiakas tarvitsee hoitoa, se annetaan psykiatrian osalta Hus:ssa ja päihdehoidon osalta katkaisuhuoltoasemalla. Sosiaalityön tai -ohjauksen toimipiste voi esimerkiksi hakea henkilölle kriisimajoitusta kriisimajoituksen työryhmän kautta siksi aikaa, että henkilön tilanteeseen saadaan selkeyttä. Samoin toimitaan siinä tilanteessa, jos kotimaahan ei tosiasiallisesti voi palata.

## 2. Lapsiperheiden tilapäinen majoitus

Tilapäisen majoituksen tarve arvioidaan sosiaalipäivystyksessä tai alueellisissa sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteissä. Selvitetään, onko asiakasperhe maasta, jonne heidät voidaan ohjata takaisin, ja herääkö huolta itsestä tai lapsista huolehtimisesta. Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Ensisijaisesti perhe ohjataan hakemaan oman maansa suurlähetystöstä matkakustannuksia takaisin kotimaahansa. Päästäkseen suurlähetystöönsä varattomat voivat hakea toimeentulotukea matkakustannuksiin virka-aikana siltä sosiaalityön tai sosiaaliohjauksen toimipisteeltä, jonne hän on hakeutunut, ja virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksestä. Mikäli konsulaatti ei sijaitse Suomessa, voidaan matkakustannukset myöntää myös sosiaalitoimesta suoraan kotimaahan.

Mikäli katsotaan, että perhe ei enää saman päivän aikana voi hakeutua suurlähetystöönsä, voidaan perhe hätmajoittaa yhdeksi yöksi tai viikonlopun yli tilapäisasuntoon, jonka vuokrakustannukset maksetaan keskitetystä kriisimajoituksen budjetista.

Poikkeuksen muodostavat tilanteet, joissa kunnan on tarjottava perheelle kriisimajoitusta lastensuojelulain perusteella. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun todetaan, että perheen ei ole mahdollista palata kotimaahansa. Perhe saatetaan myös kieltäytyä palaamasta kotimaahansa, mistä syystä lapsi jää vaille yösi-

---

jaa. Siinä tilanteessa tulee kriisimajoituksen kustannukset myöntävän alueellisen sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteen vastuutyöntekijän tehdä esitys kriisimajoituksen työryhmälle, joka linjaa, myönnetäänkö majoitusta vai ei. Työntekijän tulee tehdä myös lastensuojeluilmoitus.